

ÄŒEEÄ TINA A MORAVÄ TINA - I.

StÄ™eda, 13 Ä°nor 2008

Docela mÄ› na kudlanÄ•ích stránkách pÄ™ekvapilo, jakÄ› jazykovÄ› bariÄ›ra se tyÄ•í mezi Moravou a ÄŒechami. VÄ›dycky jsem myslela, Ä› jako rodaÄ•ka ze Zlína jsem typickÄ› pouÄ›vatelka spisovné Ä•eštiny. Ó, jak hluboce jsem se mýlila. StaÄ› se jen chvíli poslouchat a poslouchat lidi kolem - tÄ›ch nÄ™eÄ•nických paskvilÄ› bych se nedopoÄ•ítala.

Moje starÄ› známÄ› velmi ráda pouÄ›ívÄ› rÄ•ení: „Ten do teho pomele psa s bÜdÜ aj Ä™eÄ•azem." a to pokaÄ›dÄ›, kdyÄ› ochutná jídlo nejistÄ›ho obsahu. „NÄ•eÄ•ová hadra" se tu zmÄ›nila uÄ› nÄ›kolikrát a tak jen pro ty, kteÄ™í neÄ•to všechny pÄ™ispÄ›vky, jedná se o hadr na nádobí. KdyÄ› je nÄ›co hroznÄ› nuda - film, kniÄ›ka, cokoli, tak našinec rád nad pÄ™litem shrne dílo jako „baladu o ho*nÄ›", nebo jen o ho*nÄ›. Pokud chceme my z mÄ›sta Ä™íct o nÄ›kom, Ä› je z vesnice a podle toho vypadÄ› i jeho chování, pouÄ›ijeme kromÄ› starÄ›ho známÄ›ho vesan, vesanka i termín vidlÄ›k. O pÄ›knÄ› Ä›enÄ› se na MoravÄ› Ä•asto mluví jako o pÄ›knÄ› babÄ›. ObliÄ•ej mÄ›Ä›e bÜt Ä•uÄ•a, drÄ›a, drÄ›ka pouÄ›ívanÄ›m souslovím potom je lištit po (nebo dát do) Ä•uni, drni... KdyÄ› je nÄ›kdo drzý, pak se mÄ›Ä›e Ä™íct, Ä•uÄ•a, drÄ›a, drÄ›ka, nebo je i moÄ›né jednoduše pouÄ›ít slovesa, tedy Ä•uÄ•ovat, drÄ›kovat. Tak bych mohla v a dÄ›l, Ä›e? Ale rozhodla jsem se, Ä›e budu pokračovat pÄ›knÄ› podle abecedy. Jestlipak byste vÄ›dÄ›li a znali sprÄ›vný výzr tÄ›chto slovíÄ•ek: babÜat - nádherný výraz, tÄ›Ä›ko pÄ™eloÄ›itelný, babÜá nÄ›kdo, kdo ponocuje, taky otravuje a dÄ›lá rÄ›mus

bandÄ›ro, pandÄ›ro - bÄ™icho, pro tÄ›hotné speciÄ›lní výraz - buben

bar - v tomto pÄ™ípadÄ› jen pÄ™edpona, kdyÄ› k tomu pÄ™idÄ›me pÄ™íslovce jaký, který, Ä•í, kdo, co atd..= kdokoli, který atd....(barjaký, barco....)

bÄ›at - má dvojí význam, buÄ• nahlas zpívat, nebo pokÄ™ikovat, maminky bÄ›Ä›nÄ› napomínají své dÄ›ti: „Co na mnÄ› bÄ›káš?"

baÄ›e - výraz souhlasu, jasÄ›

bo - neboÄ›, oceníme zejména pÄ™i chatování, nebo psaní sms

Ä•inÄ›nÄ› - hezký, o dÄ›ti, poprvÄ› jsem uslyšela asi pÄ™ed sedmi lety. Moje tÄ›nÄ› se tak vyjÄ™ila o mé novorozenÄ› dceÄ™i a jejím prvním vnoÄ•eti.

Ä•muÄ•ek - opÄ›t tÄ›Ä›ce pÄ™eloÄ›itelný výraz, ale kdyÄ› nÄ›koho nazveme Ä•muÄ•kem, není to rozhodnÄ› nic lichotivÄ›ho Ä•uryna - velká sranda

dodrbat - nÄ›co pokazit

esli, eslivÄ› - jestli

eštÄ›, ešÄ•e - ještÄ›fösa - vousy

hnÄ›ta, haksna - noha, bÄ›Ä›nÄ› se pouÄ›ívÄ›, i kdyÄ› by se nezdÄ›lo, není nijak pejorativní, mÄ›Ä›eme Ä™íct o pÄ›knÄ› mladÄ› dlouhÄ›ma nohama, Ä›e má pÄ›knÄ› haksny, nebo hnÄ›ty

galÄ›n, galÄ›nka - od mých 13 let, jsem byla bÄ›Ä›nÄ› dotazována, jestli uÄ› mám jÄ› dcereÄ•ka nÄ›jakÄ›ho galÄ›na (nápadníka)

gatÄ› - kalhoty

gaÄ›ky - dámské spodní kalhotky

gebeÄ›a - hlava

heblo - cokoli, nÄ›jakÄ› velká neskladná Ä•asto zbyteÄ•ná vÄ›c

hen, henka - tam (na otázku, kde nÄ›co je, se vám bÄ›Ä›nÄ› dostane odpovÄ›di: henká)

hépat - skákat

hrubÄ› - tlustÄ› (setkala jsem se v tomto významu poprvÄ› u kamarÄ›dky v OstravÄ›, kdyÄ› se mnÄ› ptala, jestli si dám

tenkou, nebo hrubou páreÄ•ku (párek))

chromat - kulhat

ja Ä›a dymnu, dymnout nÄ›koho, do nÄ›Ä•eho - bouchnout, praštit

jarabý - pamatují si z písniÄ•ky „KohÄ›tek jarabý" - kropenatýjebnout - v tomto pÄ™ípadÄ›, praštit, (Jebnul sem

do gebeni - Bouchl jsem se do hlavy), obÄ•as se pouÄ›ívÄ› podstatné jmÄ›no jeb (To byl jeb - To byla rána) Tak, a to pro

dnes staÄ•í, další pokračování pÄ™íštÄ›. Jen - ještÄ› mám pro vás, kudlanky a kudlánci, MALOU

HÄ›DANKU: o kom u nás na MoravÄ› Ä™íkÄ›me, Ä›e je mÖÄ›ala, nebo Ä›e se mÖÄ›á? Paula